

Armen Töugu

A Keresztény Közösség Tallinnban

A Közösséget Tallinnban, Észtországban, Helmar Knuter, Finnország Keresztény Közösségének a papja alapította 1980-ban. Habár Észtországban már a húszas évek kezdetétől (a betiltásig, ami 1940-1990-ig állt fenn) létezett Antropozófus közösség, a Keresztény Közösség alig volt ismert 1979-ig. Csak akkor sikerült kapcsolatba lépni Helmar Knuterrel, és meghívni őt Tallinnba. Pár hónap múlva Észtországba látogatott, előadásokat tartott, emberekkel beszélgetett. Még pár hónappal később, 1980. augusztus 21-én tartották meg először az emberszentelő szertartást. Az első tíz évben mindennek titokban kellett zajlania, privát helyiségekben. A találkozásokon körülbelül húsz-harminc ember vett részt, finn nyelven beszéltek (észtre való fordítással). Ezenkívül sok résztvevő közvetlenül érthette a finn beszédet, a két nyelv rokonságának köszönhetően.

A Keresztény Közösséget csak 1999-ben jegyezték be hivatalosan. Már 1997-ben meg lett szentelve az állandó helyiség, melyet Tallinnban vettek a Közösség számára, nyugati pénzügyi segítséggel. Egy évvel később kezdődtek meg a rendszeres emberszentelő szertartások észti nyelven. (Azelőtt a szertartások finn vagy német nyelven zajlottak.) 1999. szeptember 24-25-én kezdte meg a munkáját állandó papként Armen Töugu. Azelőtt a Közösségről finnországi kollégák gondoskodtak, rendszeresen, évente 2-3-szor Észtországba látogatva. Most a közösség néhány kérdés és ezekkel kapcsolatos feladatok előtt áll.

Például van egy érdekes kérdés: hogyan tud egy kis közösség (a mostani időkre néhány tucat tag és körülbelül ugyanannyi barát van), háromszor olyan alacsony életszínvonalon élni az országban, mint Németországban, és ahol alig van tagság – hogyan tud egy ilyen közösség nem csak gyorsan nőni, hanem aránylag rövid idő (öt év) alatt pénzügyileg függetlenné válni? Eddig a szükséges pénzügyi kiadások nagy részét a Keresztény Közösség Világmozgalma állta, ami a jövőben nem lesz lehetséges. Ehhez járul még az a körülmény, hogy a pénzügyi élet a korábbi Szovjetunióban egészen a fordulatig teljesen másmilyen volt, mint általában Nyugat-Európában. Nem voltak bankszámlák, alig léteztek magán szervezetek, melyeket szintén magán úton kellett volna finanszírozni, mindent az állam szabályozott állami eszközökkel. Az emberek egy része nem is tudta, hogy vallási közösség áldozatvállalásokból tud önállóan létezni – és nem állami eszközökből.

Ez volt az egyik kérdés. De még fontosabb a másik: mi a keresztény közösség alapvető szellemi feladata Kelet-Európában és konkrétan Észtországban? Az erre a kérdésre adott helyes választól függ, lehet-e egy kicsi, megközelítőleg harminc tagú közösségből egy erős és egészséges közösséget építeni, és a pénzügyi feladatot is megoldani.

Ezzel kapcsolatban elég gyorsan észre lehet venni a bolsevik rendszer úgynevezett következményeit. Ezeket a következmények érezhetők az emberi együttélés különféle területein, a lakosság általános egészségi állapotában, stb. Amikor az egész szociális élet a fordulat előtti években egy meghatározott egyensúlyt ért el (ennek az összes pozitív és negatív oldalával), a változások mindent felborítottak. Úgyhogy most mindenkinek, úgy a saját sorsában, mint a más emberekkel való együttélésben, az egyensúly új állapotát kell keresnie. Mondhatjuk, hogy a közösség egyik legaktuálisabb feladata az lenne, hogy segítsen a legközvetlenebb környezetében, egy új harmóniát keressen és alkosson meg a belső és a külső életben. Eközben sok ember számára elsősorban nem a közvetlen

szellemtudományos vagy valamilyen más módon *megismerésről* van szó, hanem inkább valós *tapasztalatokról*, melyeket a sors hoz különböző élethelyzetek és ezek harmonizálási kísérletei révén. Ezért úgy próbáljuk felépíteni a közösségi életünket, hogy mindenki, aki részt akar benne venni, el tudjon jutni annak a valódi megtapasztalásához, amit mi *gyógyító szakramentalizmusként* szeretnénk nyújtani, megközelítőleg ugyanúgy, ahogy a páciens a gyógyítás ideje ahhoz a valós tapasztalathoz szeretne eljutni, hogy az egészségi állapota javul. A mi esetünkben a „bűn betegségének a gyógyításáról” van szó, és ezzel kapcsolatban a belső és a külső élet harmonizálásáról.

Mivel az Emberszentelő szertartás a Keresztény Közösség életének legbelső magját hozza létre, egy példán megpróbáljuk konkretizálni a korábban mondottat néhány gondolattal.

I. Az Evangélium olvasása

Egy kérdés merül fel: hogyan lehet átdolgozni az Evangélium olvasását, vagy inkább a heti Perikópokat¹ úgy, hogy az Emberszentelő szertartás résztvevői számára ez annak a megtapasztalása legyen, hogy ezekben nemcsak azokról az eseményekről van szó, amik kétezer évvel ezelőtt zajlottak, hanem azokról is, amivel ma minden ember találkozhat? Hogyan lehetne felépíteni a megfelelő előkészítést? Ehhez adott egy gondolat: az „Evangélium” szó a görög nyelvben „Örömhírt”² jelent. Ugyanakkor ha valaki a modern kritikus felfogással akar az Evangélium tartalmával foglalkozni, elég gyorsan fel kell, hogy merüljön benne a kérdés: a názáreti Jézus életének történetét miért nevezik „Evangéliumnak”, vagy ami ugyanaz, „Örömhírnak”. Található benne sok rész, amit nem örömtelinek, hanem inkább olyan híradásnak kell neveznünk, ami bánatról és szenvedésről szól. Általában Jézus és apostolai szenvedésének az egész útvonalról gondolkoznak. Az Evangélium minden normál olvasója fel kell, hogy tegye magának ezt a kérdést: mi készítette a kora kereszténység embereit (hiszen az első keresztények voltak ezek), hogy mindezt „Örömhírnak” nevezzék? Vagy ha másképp fogalmazunk: milyen lelki állapotban kell lennie az Evangélium olvasójának, hogy azt képes legyen örömhírként befogadni? Habár könnyű ezt mondani: hiszen a korai keresztények más lelki felépítettséggel rendelkeztek, mint a mai ember, és más lelki erővel, melyek lehetővé tették számukra, hogy az Evangéliumot valóban mint örömhírt fogadják be.

Ugyanakkor érdekes, hogy ma is van sok ember, akik képesek ugyanezt tenni. A közlések nagy száma arról, amit a halál küszöbén tapasztalnak, világos jelzést ad nekünk erről. A legkülönbözőbb közlések léteznek arról, hogy emberek a halál küszöbén állva az életük panorámáját látják. Eközben azt ecsetelik, hogy ez az emlékkép másképp lép a lélek elé, mint az átlagos emlékek, és másképp hat a lélekre. Az egyik – hogy ebben az emlékképben az ember kívülről látja magát, ahogy az életben más emberek cselekedeteit, érzéseit és gondolatait kívülről érzékeli. A másik – hogy az átélt örömei és szenvedések már nem bántják a lelkét, inkább olyannak tűnnek, mint egy része az emléképeknek, és ugyanolyan módon kívülről érzékelik, nem élük át belül. Eközben a legfontosabb az, hogy az ember egy fénylány jelenlétét tapasztalja, aki a fénysugaraival megvilágítja az ő élet-panorámáját, s aki vele együtt nézi az ő életét. Eközben az ember azt érzi, hogy ez a lény szeretetével tölti őt el, és feltétel nélkül elfogadja. De amikor ennek a fénylánynek a jelenlétében érzi az ember az életpanorámáját, akkor a lelkébe az elhagyott életöröm és szenvedés helyére új érzések, gondolatok és akarati impulzusok lépnek, melyeknek

¹ Heti perikópok – Die Wochen Perikope (német) – szemelvények az Újszövetségből, melyek az ünnepekkel és az évszakokkal összhangban vannak megválasztva, és az Emberszentelő szentség alatt olvassák fel.

² vagy „Jó hír”

korábban alig volt helyük a lélekben. A megfigyelő azt veszi észre, hogy az emlékek némelyik képe örömmel teli – ezek azok az emlékek, ahol az ember szeretetben tett, érzett és gondolkodott – és az, ami ellenkezőleg, most fájdalmat és szenvedést okoz neki – ez az, amikor az ember szeretet nélkül volt. Tehát a halál küszöbén az életpanorámára való rátekintésnél az ember kétféle híradással találkozik: örömhírral és gyász hírral – annak megfelelően, hogy az emlékekben meg lehet-e találni a szeretetet vagy sem.

Most térjünk vissza a „Örömhír” megnevezés kérdéséhez. Így mondhatjuk, hogy az élet, melyet Jézus Krisztus a földön élt, ahol minden tevékenység, minden érzés és minden gondolat szeretetből volt, a halál utáni tekintettel nézve tiszta örömhír. Akkor az ilyen megnevezés valóban igaz. És ha az ember képes arra, hogy az életéről való visszaemlékezésben az ezekkel kapcsolatos örömet és fájdalmat, mint egy elfogulatlan megfigyelő szemlélje, mint az, aki a halál küszöbén áll, akkor ezzel együtt két dolgot ér el. A saját élete érzéseinek és gondolatainak valódi megítéléséhez jut, meg tudja mondani, mikor tett valamit szeretetből, és mikor más indíttatásból. Az első örömhírként jelenik meg neki, mint egy valamiféle Evangélium. A szeretet nélküli szituáció pedig fordítva, úgy áll előtte, mint egy szenvedést hozó hír, mint a bűnök. És az ember észreveszi, hogy eközben lehet egy bizonyos fajta mércével rendelkezni, hogy valódi ítélethez jussunk – mégpedig Jézus Krisztus életpanorámájával, ami a Föld-szférába mint az un. Ötödik Evangélium lett bevésve. Ennek az Evangéliumnak a mércéjével aztán maga az ember méri meg és bírálja a leélt életét.

Az első keresztyének, akik az Evangélium megnevezést adták, ezt a léleknek olyan állapotából tették, amit ma a klinikai halál (Nahtodeserfahrung) megtapasztalásának nevezünk, vagy másként a halál küszöbén való állapotnak. A szellemi világ küszöbén állva a korai keresztyének látták az Evangéliumot, és ez a látomás az *őskeresztyének keresztesítésének megtapasztalásához* tartozott. És amikor ők látták a saját életüket ebben az állapotban és Jézus Krisztus életpanorámájának fényében, akkor a saját életük hibáit úgy érzékelték, mint egy szenvedést hordozó híradást, mint bűnöket, mint olyasvalamit, amin azután dolgoztak, amit azután valóban át akartak alakítani. Aztán ezeket az öröm- és fájdalom-híradásokat a gyülekezet elé állították, mint egyfajta bűn-beismerést, mint egy emlékbeszédet saját magáról, mint ahogyan általában egy jó ismerős életéről beszélnek, aki meghalt.

Itt ismét felmerülhet egy kérdés: azt, amit itt korábban leírtunk, az emberek az életükben jelentkező veszélyek, szörnyű szerencsétlenségek következményeként élik át, mint pl. autóbaleset, súlyos betegség, stb. A kora-keresztyének számára, épp ellenkezőleg, ez egy sokéves előkészület után vált lehetővé, azután, aminek a neve az Evangéliumban „metanoia”³. De lehetséges-e ma a sors beavatkozása nélkül is eljutni a halál-küszöb állapotának megtapasztalásához?

Képzeljük el, hogy valakinek át kell dolgoznia egy életbeli emlékét, ami nem ad neki nyugalmat. Akkor az ilyen ember mondhatja magának: megpróbálhatom úgy nézni az emlékemet, mint ahogy akkor fogom látni, amikor a halál küszöbéhez érkezek. Akkor azt fogom tapasztalni, hogy kívülről fogom magamat látni a megfelelő szituációban, egy bizonyos távolságból, s aztán azoktól az emócióktól is elhatárolva, elkülönülve fogom érezni magamat, melyek ezzel az emlékekkel kapcsolatosak. Aztán megpróbálja a lehetőségek szerint részletesen és világosan maga elé képzelni az emlékek képét úgy, hogy magát szintén kívülről lássa. S aztán megpróbál megszabadulni az érzelmektől, az örömtől és a bánattól, melyek a lélek mélyén szorosan kapcsolódnak a megfelelő emlékekhez, így azok mindinkább egy lelkileg érzékelhető fényjelenségig sűrűsödnek össze. Azután megpróbálja az ily módon felépített képet elfogulatlanul kívülről nézni, és

³ ami a görög nyelvben „világnézet-változást” jelent

végül érzelmektől mentesnek hagyni. Aztán észreveszi, hogy a lélekben, ott, ahol az emlék szilárdan, erősen ült, fokozatosan egy szabad tér keletkezik. S rövid idő múlva, a léleknek ez a szabad tere belülről, de nem külső benyomásokon keresztül, mint ahogy ez általában az életben zajlik, új gondolatokkal és érzésekkel telik meg. Akkor az új lelki teret más fényben éljük át, egy gyógyító, sugárzó erőként, és a vizsgált emlékezés új fényben tűnik fel, s egy akarat impulzust ébreszt, kiegyensúlyozni vagy harmonizálni azt. Ez az erő a szív mélyéről származik, és a forrása Krisztus, ugyanúgy, mint ahogy a halál küszöbén való tapasztalatokról szóló közlésekben az életpanorámához való új viszony forrása szintén Krisztus, aki a megfigyelőnek fény képében jelenik meg. Igaz, a fent leírt tapasztalat nem az egész életpanorámára vonatkozik, hanem egy külön konkrét emlékhöz. Mégis, a különbség a két tapasztalás között nem minőségi, hanem mennyiségi, habár ekkor az életnek nem a teljes képét nézzük, hanem csak egy meghatározott részét.

Azok, akik járatosak a Keresztény Közösség gyónási szentségében, lehet, hogy észreveszik, hogy az emlékekkel való ilyen munka megfelel ennek a szentségnek, amiben szintén a gondolatok formáival áldoznak (melyek az adott esetben a lélekben, mint emlékképek élnek), hogy a lélekben egy szabad tér jöhessen létre, melybe egy új erő tud behatolni, Krisztus kegyelmének köszönhetően. Ilyen munkát végeznek Észtországban a közösség tagjai belül, vagy gyónás keretében, előkészületként az Emberszentelő szertartáshoz.

Ha ezt elvégezték, akkor az előkészített hangulati állapotban lehet az Emberszentelő szertartásra lépni, és ebből a hangulatból megpróbálni hallgatni az Evangéliumot, hasonlóan ahhoz az emberhez, aki a halál küszöbén az életének egy fordított áttekintését végzi. Ennek eszközeként az Evangéliumot mint örömhírt lehet átélni, a saját életet pedig olyannak, ami keveréke az örömet és fájdalmat hordozó híreknek. Ebből a szívben egy akarat keletkezik, hogy a szenvedést hordozó híreket örömhírré alakítsuk át, hogy a saját életünk lépésről lépésre Evangéliummá változzon Krisztus követése értelmében. (Az Emberszentelő szertartásban az áldozás idején a bornak a kehelybe való öntésén keresztül válik ez az akarat láthatóvá). Most még a gyógyulás útját kell a tudatba előhívni – ez a Credo (oroszul: a hit szimbóluma) mondatainak olvasásán keresztül történik. Azután, hogy a diagnózis felállt, (az élet fordított sorrendű áttekintése), és kiválasztásra került az orvosság (ami a Credo -ban áll), térnek át magára a gyógyulásra.

II. Felajánlás

Ezzel az Emberszentelő szertartás második részéhez értünk, melyet felajánlásnak nevezünk. Ebben a részben mindenekelőtt ismét arra a hírre néznek, ami szenvedést hordoz, miközben lehetőség szerint a mindennapos érzelmektől elkülönülten és szabadon maradnak. Akkor a lélek egy szabad teret (üres kehely) képez, amibe Krisztus ereje be tud lépni (feltöltés borral és vízzel). A megtöltött kehely az oltár közepéhez viszik a kenyérhez. Eközben ismételve beszélnek a tiszta, Krisztus által meghozott áldozatról. Ilyen módon lehetővé teszik, hogy az összegyűlt lelke mélyében lévő gyógyító és erősítő érzések és gondolatok áradjanak az oltárhoz, ahol ezek a tömjénfüstben tiszta áldozatokként emelkednek fel.

III. Átlényegülés

Az átlényegülésben az a folyamat, amiben tiszta gondolatok és érzések törekszenek az oltárhoz, egy lelki-szellemi szubsztancia keletkezéséhez vezet. Ez a szubsztancia, lévén hogy a közösség küldte az oltárhoz, áldottan megtermékenyül abban, ami történik az átlényegülésben. Egyidejűleg ezek a szabadon áramló gondolatok és érzések a lelki tekintet előtt élő fénylő, színes, meleg benyomásokká sűrűsödnek (azoknak az embereknek megfelelően, akik belül kísérik a szubsztancia átlényegülését).

IV. Eucharisztia – Eggyéválás

Így érkeznek el az Emberszentelő szertartás negyedik fő részéhez, az Eggyéváláshoz⁴, az áldozati hálaadáshoz. Magukhoz veszik az átlényegült szubsztanciákat, majd ismét az Emberszentelő szertartás elejéhez fordulnak, ahol a lélek előtt álló hírre tekintenek, amely szenvedést hordoz, és megkérdezik maguktól: hol találhatók azok a karmikus kötelezettségek, amelyek azoknak az emlékeknek a képeivel kapcsolatosak, melyekkel az Emberszentelő szertartásra érkeztem, és hogyan tudom ezeket kiegyenlíteni azoknak az erőknél a segítségével, melyeket most kaptam? Milyen irányban kell a kapott erőt a szívemből a külvilágba irányítani, hogy képes legyek a fájdalmat hordozó hírt örömhírré változtatni? Ehhez szükséges egy morális, alkotó fantázia, és a megfelelő morális technika. Ezen keresztül az Eggyéválás hálaadó áldozati tevékenységgé válik. Így minden Emberszentelő szertartás a hozzátartozó előkészülettel (amit vagy magában hajt végre, vagy a pap gondoskodik a lélekről a gyónásban is és a későbbiekben is – a hálaadó áldozatban) a sors konkrét helyzetének gyógyító folyamatává válhat, mivel a karmában és a keresztyén istentiszteletben ugyanazok a törvények működnek. A hálaadó áldozat fogalmát a közösség gazdasági életének példáján lehet megvilágítani.

Mindenki megkérdezheti magát: mennyi erőt és örömet nyújt a közösséghez és a szentségekhez való tartozás? Meg lehet próbálni, ha elképzeled magad elé, elfogulatlanul és szabadon azt az örömet, amit a közösségen és a szentségekben való részvételen keresztül kapsz, s aztán megkérdezed magadtól: mi ennek az értéke pénzben kifejezve? Eközben arról van szó, hogy vigyük be a pénz világába is azt a belső erőt, amit a szentségen keresztül kaptunk, hogy átvilágítsuk azt. Például el lehet képzelni egy kétkarú mérleget, ahol a baloldali tálban a kapott öröm fekszik, a jobboldaliban pedig – pénzkuponok, amíg a két oldal ki nem egyenlítődik. Ennek segítségével egy olyan kettősséget akarunk elérni, amit aligha lehet elérni annak a közvetítésével, amit megállapított értékeknek neveznek. Először is, el akarjuk kerülni, hogy befogadjunk a kasszába üres pénzeket, amik nem hordozzák a jövő gyümölcseit, s melyeknek minőségét csak úgy lehet javítani, ha tovább adjuk azokat. Másodszor, azok számára, akik a szentség gyógyító erejét kapták, fontos, hogy ne tartsák meg magukban, és ne „élvezkedjenek” ebben az erőáramlatban (ezt a próbatételt ki kell állni), hanem adjanak neki lehetőséget kiáradni a hálaadó áldozaton keresztül. Hogy ez pénz formájában vagy bármi más alakban megy-e végbe – a morális fantáziát és a morális technikát mindenkinek önállóan kell megalkotni. De fontos a tudatunkban tartani, hogy ha az öröm, nyugalom, harmónia, fény, meleg, stb. alakban kapott erő – különféleképpen lehet megélni – nem kerül szabadon átadásra, hogy tovább áramoljon szabadon az ember lelkéből a külvilágba, akkor a karmikus kötelezettségek nem tudnak kiegyenlítődni. A régi problémák ilyen vagy olyan formában visszatérnek, hogy a lélek figyelmét felhívják a fennmaradt adósságára. Az ősi zsidó bölcsesség nagyon pontosan tudott erről, és ezért

⁴az Eucharisztia ógörögül szó szerint „hálaadást” jelent

Mózes törvényei nagyon pontosan meghatározták, hogy milyen nagyságúnak kell lennie a hálaadó áldozatnak. Ugyanakkor ma ez jobban függ az ember morális fantáziájától.

A közösségi életünkben megpróbálunk figyelmesen foglalkozni e két körforgási folyamattal: a külső szociális viszonyok körforgásával, ami ma alapjában a pénz cirkulációjában jelenik meg, és Rudolf Steiner szellemtudományának tartalma feletti belső munkával – azokkal, akik ezt akarják. Ezáltal reméljük, hogy olyan emberek érdeklődését is felkeltjük, akikben nincs érdeklődés a szellemtudomány irányában, de akik számára a bűn-betegségből való gyógyulás aktuális téma és szükségszerűség.

A közösség nevében: Armen Töugu,
Tallinn (Észtország)

„...Jelenleg hét művészetet használunk gyógyterápiás célból a héttagú emberi lény harmonizálására:

- ✓ zenét az emberi asztráltest és az Én közötti kapcsolat harmonizálására;
- ✓ festészetet – hasonlóan – az étertest és az asztráltest közötti kapcsolat harmonizálására;
- ✓ szobrászatot vagy masszázst – hasonlóan – az éteri-fizikaira;
- ✓ építészetet – a fizikai testnek a külvilággal;
- ✓ költészetet vagy beszédművészetet – a Manasznak az emberi Énnel;
- ✓ euritmia – a Manasznak a Buddhival;
- ✓ és alkímiát (az istentiszteleten való áldozati átlényegülés keretein belül: l. a cikket az áldozatról) – a Buddhinak az Atmannel való kapcsolat harmonizálására.

Eközben mindegyik művészeti ág formáját mindig konkrétan találjuk meg minden terápiás esetre egyedileg...”

(Armen levele Jevgenyija Gadilova számára, részlet)

Армен Тыугу: ОБЩИНА ХРИСТИАН В ТАЛЛИННЕ
<http://bdn-steiner.ru/modules.php?name=Books&go=page&pid=2302>
Oroszból fordította: Rákos Éva